

Erica Terpstra en Adjiedj Bakas

Microtrends van nu, Megatrends in 2030

Trendwatcher Adjiedj Bakas zet in zijn nieuwste boek 58 microtrends op een rij. Die kunnen straks groot worden. In de sterk veranderende samenleving spelen financiële dienstverleners straks een andere, meer maatschappelijke rol. Coöperatieve organisatievormen worden populairder en zorgen voor vervaging tussen bedrijven en klanten. Vertrouwen en positivisme stimuleren worden kernactiviteiten. De immer positieve Erica Terpstra nam het eerste exemplaar van *Microtrends Nederland* in ontvangst.

“We leven in een beeldtijdperk. De burgers weten wel dat Nederland ziek is en door een genezingsproces heen moet. Maar dan willen ze wel dat de doktoren uitstralen dat ze geloven dat het goed komt met de patiënt en dat ze voor alle risico’s een scenario klaar hebben liggen. Daarom vond ik de foto van de persconferentie waarop

premier Balkenende en CPB-chef Teulings samen de economische krimp bekend maakten, zo treurig stemmend: ze keken alsof ze totaal niet meer in de toekomst geloofden.” Trendwatcher Adjiedj Bakas is stellig: “Het ergste wat ons nu kan overkomen is de kopjes laten hangen en fatalistisch worden. Er is nu markt voor opti-

misme. "Bakas is niet negatief over de crisis. "De economie ontwikkelt zich in seizoenen. Dit is een economische winter. Goed om dor hout te kappen, oude bladeren te vervangen. Dan komt de voorjaars schoonmaak en kan de economische lente weer beginnen." Hij prijst scheidend Rabo-topman Heemskerk die zich onlangs als eerste bankier ook in dergelijke termen uitliet.

Gezelligheid in recessietijd

Bakas voorziet dat de recessie veel gezellige kanten zal kennen. "De omzet van kroketten en bitterballen stijgt, we zoeken meer saamhorigheid in eigen clubjes, we gaan meer knutselen, doe-het-zelven, meer groepsgevoel. Er komt markt voor troost: Delfts Blauw, de Hollandse pot, gezelligheid en elkaar uit de put helpen. Er komt ook markt voor recessiehumor. We gaan daarnaast andere waarden ontwikkelen. De afgelopen jaren dachten we dat we gelukkiger werden van een derde flatscreen-TV in huis. Nu gaan we de economie van het geluk anders definiëren."

Bakas vindt dat in Nederland nu veel uit de jaren '80 terugkeert. "Na muziek en mode, nu ook recessie, werkloosheid en economische krimp. Erica Terpstra noemde ons toen troostend *kanjers*. Ruud Lubbers werd onze Obama van toen. De strenge dokter die zei dat Nederland ziek was en ons medicijnen voorschreef waar we niet even blij mee waren. Een medicijn nu is een onvermijdelijke verhoging van de AOW-leeftijd, wat mij betreft naar 72 jaar. Ook moeten we leren accepteren dat we de afgelopen 20 jaar 100% rijker zijn geworden, en dat we nu teruggaan naar een welvaartsniveau van de jaren negentig. Velen doen alsof dat zo'n ramp is, maar dat valt best mee. We hebben politieke popsterren nodig die deze boodschappen helder communiceren. En financiële dienstverleners die ons in woord en daad bijstaan in deze transitie."

Spiritueel revival

Bakas voorziet een terugkeer van religie, spiritualiteit, ethiek en moraal. "In crisistijden voelen mensen zich getroost door de gedachte dat er ergens in het heelal iemand voor hen zorgt. Ook onderkennen steeds meer mensen dat de economische golfbewegingen parallel lopen aan astrologische golven, zoals we die uit India kennen. Dat versterkt de spirituele groei, die je nu in

de samenleving ziet. Pas na 2011 is een ingrijpende verandering ten goede te verwachten, dus tot die tijd moeten we de economische teruggang accepteren en er het beste van maken. Tegelijkertijd moeten we ons voorbereiden op de economische lente die straks komt."

"Het ergste wat ons nu kan overkomen is dat we de kopjes laten hangen"

Bakas stelt dat de jaren '80 wel crisisjaren waren, maar dat we toen ook de geboorte zagen van PC, mobiele telefoon en internet, die daarna voor decennia welvaart en ingrijpende veranderingen in onze manieren van leven en werken zouden zorgen. "We moeten nu de zes factoren die de economische groei van morgen gaan versnellen identificeren en daarin investeren. Dat zijn genetica, bio- en nanotechnologie, robotica, nieuwe energievormen en afvalrecycling. Daar moet je nu in investeren. We nemen met deze crisis definitief afscheid van de 20^e eeuw. Er komen nu geweldige kansen voor ondernemerschap".

Pensioen op PlayStation

De vergrijzing betekent dat pensioenopbouw door de oplopende kosten meer dan ooit een eigen verantwoordelijkheid wordt. Op termijn zullen mensen het ouderdomspensioen steeds meer moeten aanvullen. Met beleggingen, spaarproducten of financiële producten waarbij ze bijvoorbeeld de overwaarde van hun huis opeten. Bakas: "Daarom is het belangrijk het financieel bewustzijn zo vroeg mogelijk aan te wakkeren. In Japan worden bijvoorbeeld filmpjes over pensioen op de PlayStation spelcomputer vertoond. Toyota leert kinderen hoe ze geld sparen voor hun eerste auto. Google heeft nu een bankvergunning, easyJet en Virgin ook. Er komen dus meer nieuwe concurrenten aan. Ik spreek nu verschillende partijen die overwegen nieuwe banken te stichten, vaak in coöperatieve vormen. Daar is nu markt voor. Dit wordt echt een geweldige transitietijd. Een tijd voor herbronning en herijking."

Voor meer informatie: www.microtrendsneland.nl